

Ålands Näringslivs tillväxtbarometer

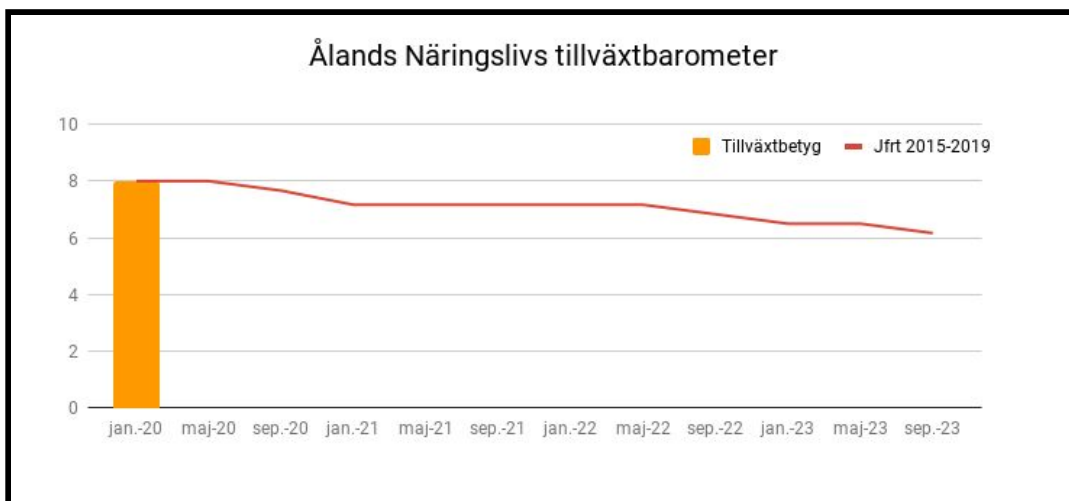
Ålands Näringsliv genomför tre gånger i året en barometer som syftar till att mäta de löften sittande landskapsregering har givit gällande att förbättra villkoren för åländska företag.

Vi tittar närmare på regeringens näringslivspolitik utgående från hur den underlättar (eller försvårar) för Ålands hållbara tillväxt. Vi följer en betygsskala så att det ska bli lättare att se om det har skett framsteg. Detta blir till grund för ett övergripande **Tillväxtbetyg**.

Vi bryter ner betyget i olika delar där vi också lyfter ut relevanta punkter ur regeringsprogrammet. Dessa följs upp på de kommande sidorna. Färgen på trafikljuset indikerar hur arbetet fortskrider med de specifika punkterna som angivits i regeringsprogrammet.

Kommentar	Tillväxtbetyg
En bra start. I vanlig ordning har vi ett välskrivet regeringsprogram som tilltalar en större skara än näringslivet. Vi är nöjda över fokuset på Ålands "kraftkälla" dvs företagen och deras förutsättningar.	8
De välskrivna regeringsprogrammet till trots, måste man erkänna att de konkreta löftena är lätträknade. Det står mer om ambitioner och inriktningar.	
Den stora utmaningen blir därför att omsätta programmet i konkreta reformer som förbättrar Ålands möjligheter att utvecklas. Vi förväntar oss att se de första förslagen som förtydligar regeringens politik inom ett halvår.	
	Januari 2020

Tillväxtbarometern tas fram av Ålands Näringslivs styrelse och landskapsregeringen bedöms utgående från de initiativ och förändringar som de genomför. Skalan går från 4-10 där 10 anger utmärkta, 9 berömliga, 8 goda, 7 nöjaktiga, 6 försvarliga, 5 svaga och 4 underkända.

Jämförelsen är gjord med motsvarande betyg under Landskapsregeringen Sjögrens mandatperiod

Tillväxt genom förbättrad konkurrenskraft	Ålands Näringslivs fokuspunkter
9	<ul style="list-style-type: none"> • Nordens enklaste regelverk • Näringslivskonsekvensbedömning vid beslut • Negativa effekterna av skattegränsen minimeras • Offentliga stöd i paritet med närregionerna • Regelverk på svenska • Goda transporter öster- och västerut • Tydliga ägardirektiv i offentligt ägda bolag
Januari 2020	

Kommentar

Man har fokuserat skrivningarna i regeringsprogrammet på direkta åtgärder som förbättrar konkurrenskraften. Det är både klokt och insiktsfullt.

Frågetecknet blir förstås hur? Skrivningarna är som vi påpekat mer ambitioner och inriktningar på politiken, snarare än konkreta löften. Det finns flera mycket svåra frågor som kräver relativt stora förändringar. Är landskapsregeringen t.ex. villig att förändra offentliga strukturer om det skulle förbättra konkurrenskraften?

I det här läget konstaterar vi dock att regeringen lyft relevanta frågeställningar på bordet och inom ett halvår förväntar vi oss se förslag inom något område.

Från regeringsprogrammet

- Företagens förutsättningar och konkurrenskraft ska utvecklas. Mindre byråkrati.
- Näringspolitiken ska underlätta för företagen att växa och anställa fler
- Industrins kostnader ska ses över, aktivt arbeta för lägre energikostnader
- Utreda möjligheter till transportstöd
- Regelbunden flygtrafik både öster- och västerut bibehålls.
- Arbetsgrupp tillsätts i syfte att minska skattegränsens negativa verkningar
- Insatser som uppmuntrar till ökade inköp från den lokala handeln, företagare och tjänsteproducenter.

Tillväxt genom effektivisering av samhällsservice	Ålands Näringslivs fokuspunkter
8	<ul style="list-style-type: none"> • Effektiv offentlig samhällsservice. • Bolagiseringar, driftsprivatisering, införandet av utmanarrätter samt offentlig-privat samverkan.
Januari 2020	

Kommentar

Ålands Näringsliv har länge drivit att samhällsservicen på Åland kan effektiviseras och därmed kan offentlig sektor prioritera resurser där de behövs. Regeringsprogrammet skriver uttryckligen att man delar den uppfattningen. Dessutom andas det en klar målsättning om att man vill ta hjälp av näringslivet i den processen. Det är mycket positivt.

Tyvärr går mönstret om ambitioner snarare än konkreta löften igen även här. Utmanarrätter skulle kunna vara en väg till att ta del av åländska entreprenörer, men här är det en extremt svag skrivning. Är man faktiskt intresserad? Är man fortfarande intresserad av utmanarrätter även om skulle innebära en förändring av offentliga strukturer?

Vi undrar också hur detta ska ske? Rent konkret har man avbrutit upphandlingen av hybridfärjan. Det är egentligen ett steg tillbaka, men ibland behöver man ta ett steg tillbaka för att komma framåt. Nu gäller det dock att man konstruktivt arbetar med andra lösningar för att visa att man inte kategoriskt avvisar alla förändringar av befintliga strukturer.

Vi hoppas att regeringen genom konkreta förslag visar vägen det kommande halvåret.

Från regeringsprogrammet

- Avser bryta trenden med att offentlig sektor växer snabbare än privat sektor.
- Offentlig privat samverkan (OPS) ska utvärderas och jämföras vid investeringar
- Landskapsregeringen har beredskap att pröva entreprenörers utmanarrätt av offentlig verksamhet
- Ny upphandlingslag för affärer under EU:s tröskelvärde
- Digitalt ledarskap som säkerställer att ålänningarna har jämförbar digital utveckling som grannländerna
- Dialog om dricksvatten- och avloppsfrågor med kommunerna.

Tillväxt genom utveckling av Ålands självstyrelse	Ålands Näringslivs fokuspunkter
9	<ul style="list-style-type: none"> • Näringslivskonsekvensbedömning inför eventuellt övertagande av ytterligare behörighet till självstyrelsen, samt ifall överföring sker, en motsvarande justering av avräkningsbeloppet. • Ett tydligt klargörande hur ett övertagande av beskattningsrätten skulle främja det åländska näringslivet. Vad blir bättre och enklare? • Avskaffande av näringsrättsbestämmelserna, för att göra oss mer attraktiva för kompetens och investeringar utifrån. • Jordförvävsbestämmelserna uppdateras för att underlätta inflyttning av kvalificerad kompetens. • Hembygdsrätten öppnas upp för samtliga EU-medborgare.
Januari 2020	

Kommentar

När det gäller utvecklingen av självstyrelsen är vi positivt överraskade. Äntligen ser vi ett regeringsprogram som vågar se självstyrelsen som ett verktyg för oss ålänningar. Både det strategiska fokuset på möjligheter samt den ökade transparensen mellan skattekraft och avräkningsbeloppet kommer att underlätta besluten för landskapsregeringen.

Då vår egen skattekraft i högre utsträckning kommer att påverka självstyrelsen finansiering, är det på sin plats med en analys av åländsk skattebehörighet. Det behöver vara klart för alla lagtingsledamöter var Ålands "kraftkälla" ligger.

Det finns förstås frågetecken. Utredningen av näringsrätt- och jordförvävsrätt är ingen prioriterad fråga för landskapsregeringen, men det finns ett behov. Åland kan inte längre tillåta att verksamheter går oss förbi p.g.a. de här regelverken. Ännu värre blir det ifall befintliga företag tvingas bort. Vi ser frågan större än att "tillsätta en arbetsgrupp". Här behövs det konkreta förslag.

Ambitionen om att med självstyrelsen möjligheter ska dock applåderas i vår första barometer.

Från regeringsprogrammet

Åland ska ha en självstyrelse som tänker själv, utvecklas och ger ålänningarna nya möjligheter

Ökad transparens mellan skattekraft och avräkning via det nya ekonomiska systemet

Analys av Ålands skattebehörighet

Tillsättande av en arbetsgrupp som utreder behovet av en moderniserad närings- och jordförvävsrätt.

Tillväxt som stödjer Hållbar utveckling	Ålands Näringslivs fokuspunkter
7	<ul style="list-style-type: none"> • Ett livskraftigt näringsliv som utvecklas i en hållbar riktning samt att näringslivet inkluderas i arbetet med den framtida strategin för hållbar utveckling. • Det är viktigt att det skapas incitament för hållbar utveckling, snarare än ökad regelbörda.
Januari 2020	

Kommentar

Hållbart initiativ är en del av landskapsregeringen, men trots det har "hållbarhet" en betydligt lägre profil i detta regeringsprogram. Självklart skriver man att det ska införas en klimatlag men det har egentligen inte kommunicerats alls hur den ska se ut. I praktiken blir det centralt att man fokuserar på morötter snarare än piskor.

Om klimatlagen innebär mer rapportering och ökad byråkrati slår den fel. Om den däremot uppmuntrar medborgare och företag på Åland att årligen förbättra sig kan den bli riktigt bra. En knäckfråga är hur man ser på "hållbar tillväxt" i det åländska samhället. Är det eftersträvansvärt eller något av ondo?

Det låga betyget grundar sig på den framtida osäkerheten i denna fråga. Vilken väg väljer man? Här behöver ministern bli mer tydlig. Vi behöver alla bli "**bättre än ifjol**" när det gäller utsläpp, resursanvändning och omställning. Genom att gynna verksamheter som uppvisar tillväxt med mindre resursanvändning, kan landskapsregeringen skapa grogrund för den hållbara tillväxt som Åland behöver.

Från regeringsprogrammet

Samordna lagstiftning, fysisk strukturutveckling, hållbar konsumtion och kompetensutveckling

Klimatlag som bereds i bred förankring i samhället

Strategi för hållbart byggande

Tillväxt genom ökad in- och återflyttning	Ålands Näringslivs fokuspunkter
8	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt stark in- och återflyttning av kvalificerad arbetskraft.
Januari 2020	

Kommentar

En ökad befolkning har varit centralt för Åland de senaste 20 åren. Att vi lyckas attrahera kompetens och nya ålänningar är grunden till vårt dynamiska samhälle. Det är därför vi har så många företag på Åland.

Näringsministern har flera gånger lyft frågan om ökad inflyttning, även om regeringsprogrammet inte har många rader om det. Trots avsaknaden av ord antyder vi ett stort fokus på inflyttning.

Det hoppas vi även visar i sig i konkreta åtgärder.

Från regeringsprogrammet

Fokus på ökad inflyttning.

Tillväxt genom förbättrade förutsättningar för Entreprenörskap	Ålands Näringslivs fokuspunkter
9	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad samordning av rådgivningsresurser till entreprenörer och företagsutveckling, där man proaktivt underlättar för entreprenörer och byggande av exporterande företag. • Stärka entreprenörskapet i utbildningen.
Januari 2020	

Kommentar

Entreprenörskap har stort utrymme i regeringsprogrammet. Vi förväntar oss även att detta kommer att synas i de kommande reformförslagen. Entreprenörskap och konkurrenskraft går hand i hand så detta stöder flera delar av kommande tillväxtförslag.

Flera i landskapsregeringen har egna insikter om entreprenörskap och företagande. Det finns därför goda grunder för att den här frågan hamnar högt på agendan under mandatperioden. Vi tycker det är mycket positivt att man är positiv till kreativitet på gymnasienivån.

Det finns flera verksamma åtgärder på Åland varav många behöver få en fortsättning under denna landskapsregering. Vi förväntar oss därför att man både upprätthåller och fortsätter att förbättra möjligheterna för entreprenörer på Åland. Rådgivning finns det gott om, medan t.ex. finansieringen kunde förbättras.

Här har landskapsregeringen tagit tillbaka förra regeringens förslag om en tillväxt- och hållbarhetsfond. Detta ska nu kanaliseras via andra budgetmoment. Vi hoppas det konkretiseras inom kort, för annars har vi tagit bort en stor möjlighet för åländska företag utanför livsmedels- och turismsektorn.

I vår första barometer vill vi applådera ambitionerna i regeringsprogrammet.

Från regeringsprogrammet

Översyn av landskapets företagsfinansiering och andra verktyg. Ser över möjligheten till stöd för miljöinnovationer.

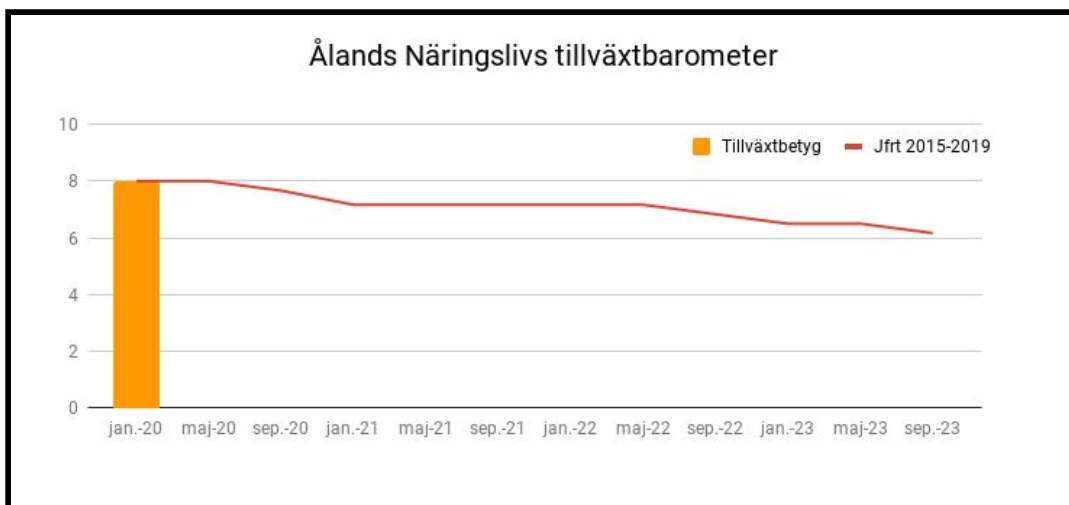
Gymnsieutbildningen ska inspirera till kreativitet, entreprenörskap och innovationsvilja

Nya projekt för internationalisering och hållbar affärsutveckling.

Historik

Jämförelsen är gjord med motsvarande betyg under Landskapsregeringen Sjögrens mandatperiod

	2020			2021			2022			2023		
	Jan	Maj	Sep	Jan	Maj	Sep	Jan	Maj	Sep	Jan	Maj	Sep
Tillväxtbetyg	8											
Konkurrenskraft	9											
Samhällsservice	8											
Självstyrelse	9											
Hållbarhet	7											
In- och återflyttning	8											
Entreprenörskap	9											
Medeltal	8,3											

Tillväxtbarometern tas fram av Ålands Näringslivs styrelse och landskapsregeringen bedöms utgående från de initiativ och förändringar som de genomför. Skalan går från 4-10 där 10 anger utmärkta, 9 berömliga, 8 goda, 7 nöjaktiga, 6 försvarliga, 5 svaga och 4 underkända.